

Mirna Pordan, dr.vet.med.

e-mail: mirna.pordan@optinet.hr

Zmije Hrvatske

Sve hrvatske zmije su zakonom zaštićene i ne smiju se uznemiravati ni uzimati iz prirode, isto kao niti druge gmazove ni vodozemce !!!

Zmije su podred unutar razreda gmazova čije je hladno i suho tijelo prekriveno ljuskama.

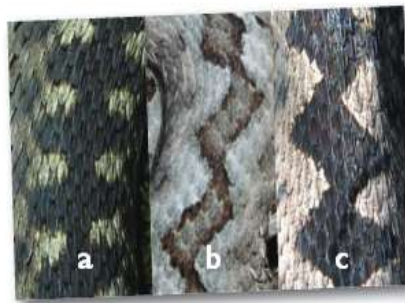
Kreću se kontrakcijama mišića trupa i repa i oslanjanjem na razrasla rebra. Zmije nemaju slušne organe , a preko kostiju donje čeljusti dobro osjećaju vibracije tla.

Hrane se uglavnom žabama, gušterima, drugim zmijama, pticama,njihovim jajima, kukcima i ribama. Pošto ne mogu regulirati tjelesnu temperaturu moraju odabirom povoljnog staništa osigurati dostupnost sunčeve energije. Zmije uglavnom žive samotnim životom i okupljaju se u veće skupine samo tijekom hibernacije (zimski san) i u razdoblju parenja. Pare se u proljeće ovisno od temperature, a nakon 6-8 tjedana tj.od kolovoza do rujna leže jaja ili rađa mlade .

U Hrvatskoj imamo trinaestak neotrovnih zmija i tri otrovne zmije i to poskoka, riđovku i planinskog žutokruga. Otrovnice prepoznajemo po cik-cak šari na leđima, trokutastoj glavi i uskom vratu, očnim zjenicama u obliku vertikalnog proreza i imaju jedan do dva šuplja zuba vezana s vrećicom punom otrova.

Zmije otrovnice imaju očnu zjenicu u obliku vertikalnog proreza.

Izgled šare zmija otrovnica: a) b) c) cik-cak šara

riđovka i planinski žutokrug

Zmijske otrove u grubo možemo podijeliti na hemotoksične i neurotoksične otrove.

Hemotoksični otrovi djeluju na krv tako da ubrzavaju ili sprečavaju zgrušavanje krvi ili izravno razaraju različita tkiva.

Neurotoksični otrovi uglavnom ne razaraju tkivo, već djeluju na živčani sustav i zaustavljaju gutanje, disanje i kucanje srca. Svaka zmija posjeduje oba otrova, ali nekog više od drugog, ovisno o vrsti.

poskok

Ako dođe do ugriza otrovnice prvi simptomi trovanja su: bol i oticanje ugruženog dijela tijela. Otok se javlja 2 - 3 minute nakon ugriza, crvenilo, povećanje limfnih čvorova, slabost, drhtavica, vrtoglavica, ubrzan puls, otežano disanje, bljedilo, povraćanje, obilno znojenje, grčevi u crijevima, a ponekad i gubitak svijesti.

Nakon ugriza treba obavezno potražiti liječničku pomoć. Bitno je znati da se ranica **NE zarezuje**, **otrov se NE isisava**, a **led se ne stavlja na mjesto ugriza!!! Ugriženo mjesto se ne smije niti grijati niti hladiti.**

Ugrižena osoba mora **strogo mirovati**, tj. treba izbjegavati i najmanji pokret ruku ili nogu na kojoj je ugrizna ranica .Ozlijeđeni dio tijela potrebno je imobilizirati u funkcionalni položaj, ali tako da je ispod razine srca. Oko pet do deset centimetara iznad mjesta ugriza ugriženi ekstremitet treba podvezati srednje jakim stiskom kako bi se zaustavila venska i limfna cirkulacija radi usporavanja širenja otrova u organizmu. Rana od ugriza neka slobodno krvari.

Zmijski antiserum nikada se ne smije davati bez liječnika , jer ako je čovjek na njega alergičan dolazi do niz alergijskih simptoma , koji mogu biti opasniji od samog ugriza.

Mjere predostrožnosti koje mogu znatno umanjiti mogućnost da vas zmija ugriže su : izbjegavajte visoku travu, ruke ne stavljajte na nepregledna mjesta i budite oprezni pri penjanju po kamenju. Zmije ne dirajte. Ako vidite zmiju zaobiđite je . Ako nemate drugog izbora nego proći baš onuda gdje je zmija uzmite štap, pa nježno dodirujte zmiju dok ne pobjegne ili je otjerajte udaranjem po tlu (npr. štapom), jer dobro osjete vibriranje tla .

Zmije u prirodi imaju važnu ulogu, jer se hrane sisavcima poput miševa i voluharica i zato ih ne treba ubijati.